

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke II

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 416.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670056780304/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Danne-Virke II

baade uvisse og utydelige indvortes Erfaringer, siden de ikke kan bevise deres Paastande unægtelig og udtrykke Beviserne almeenfattelig. Jeg vilde tillige vise, hvem der behøver det, at naar jeg peger paa Historien som al sand Vidskabs Kilde, da er det ingenlunde noget nyt, jeg fremsætter, men kun en Paastand, der er saa gammel som sand Eftertanke, jeg opfrisker og gjør gjældende i hele sin Udstrækning, Paastanden nemlig om Erfaringen som al sand Vidskabs Kilde, og om den almindelige Menneske-Forstand som alle vore Begrebers Maaier, og Modsigelsens Grundsætning som den eneste ufeilbare Maalestok. Jeg vilde endelig vise, hvem der behøver det, at hvad der gjorde de ædiere Tænkere bange for Erfaring og almindelig Menneske-Forstand, var deels Uklarhed i Begreberne om, hvad disse Ting egenlig ere, deels Følge deraf, at man ei vilde nøies med Sikkerhed, hvor Vished var mulig, ikke nøies med ufeilbare indvortes Erfaringers Vidnesbyrd om, hvad man dog ei kunde indvortes erfare tydelig, ei indrømme Sandhedens Tro-Værdighed, som man ei kunde begribe, og derfor tog man sin Tilflugt til enkelte, usikre og ufuldstændige indvortes Erfaringer, som man stræbde at unddrage fra Erfaringens Værne-thing og den sunde Menneske-Forstands Domstoel, ved at indbilde sig selv og andre, at de vare af en høiere Natur, og at netop deres Strid med Erfaring, deres Ringeagt for almindelig Menneske-Forstand, var et Stempel af høiere Viisdom.

Lykkedes dette mig nogenlunde, da er jeg fornøiet, og seer gerne, at Læseren ikke er fyldestgjort, at han spørger om Forholdet mellem Menneske-Slægten og den Enkeltes Erfaring, om Maaden, hvorpaa de kan sammensmelte, om Graderne i deres Fuldstændighed, Sikkerhed og Vished, og om meget Andet; thi deels er det netop min fornemste Hensigt ved disse Afhandlinger at vække Læserens Opmærksomhed paa de mange Spørgsmaal, der endnu have Svar i Vente, gjøre det ret indlysende, at Videnskabelighed er endnu i sin Barndom, ligger bogstavelig i Svøbet, og er et saare vanartigt og i sin Kryhed latterligt Barn, naar den udgiver sig for en myndig Mand; deels er det jo netop i alle Maader Forholdet mellem Menneske-Slægten og den Enkeltes Erfaring, jeg, saavidt min Erfaring gaaer, agter, vil Gud, i de følgende Afhandlinger at udvikle og forklare.

Langt fra derfor at ville skjule Hullerne i min Vidskab, vil jeg meget mere pege paa dem, for at Andre kan fylde dem, og for at de, som ikke kan det, maa lære at kiende deres Viisdoms indskrænkede Maal. Langt fra at ville dølgge den Sandhed,